

V Bruseli 14. júna 2024
(OR. en)

11153/24

COSI 118
ENFOPOL 300
CRIMORG 96
CATS 60
CORDROGUE 82
COPEN 315
JAI 1037

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	13. júna 2024
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10512/24
Predmet:	Závery Rady o mapovaní najnebezpečnejších zločineckých sietí – závery Rady (13. júna 2024)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o mapovaní najnebezpečnejších zločineckých sietí, ktoré Rada (spravodlivosť a vnútorné veci) schválila na svojom 4 031. zasadnutí 13. júna 2024.

Závery Rady o mapovaní najnebezpečnejších zločineckých sietí

Úvod

- a) Organizovaná trestná činnosť vrátane nedovoleného obchodovania s drogami predstavuje veľkú hrozbu pre európskych občanov, podniky a inštitúcie, ako aj pre európske hospodárstvo a bezpečnosť členských štátov. Zločinecké siete čoraz častejšie využívajú extrémne násilie, korupciu a infiltráciu do legálneho hospodárstva a dodávateľských reťazcov, čím narúšajú právny štát a ohrozujú základne princípy našich demokracií.
- b) Cieľom stratégie EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025¹ je posilniť spoluprácu v oblasti presadzovania práva a justičnú spoluprácu, bojovať proti štruktúram organizovanej trestnej činnosti a trestným činom s vysokou prioritou, eliminovať zisky z trestnej činnosti a zabezpečiť modernú reakciu na technologický vývoj. Stratégia EÚ v oblasti drog na obdobie 2021 – 2025² a akčný plán EÚ v oblasti drog na obdobie 2021 – 2025³ poskytujú zastrešujúci politický rámec pre politiku v oblasti drog. Uplatňuje sa v nich integrovaný, vyvážený a multidisciplinárny prístup k drogovej problematike podložený dôkazmi, a to na vnútroštátnej úrovni, úrovni EÚ a medzinárodnej úrovni. V oznámení Komisie o pláne EÚ na boj proti obchodovaniu s drogami a organizovanej trestnej činnosti⁴ sa nedávno stanovili opatrenia na posilnenie odolnosti logistických centier, a to aj prostredníctvom Európskej aliancie prístavov, na rozloženie vysokorizikových zločineckých sietí, prevenciu a medzinárodnú spoluprácu.

¹ 8085/21 + ADD 1.

² Stratégia EÚ v oblasti drog na obdobie 2021 – 2025: Ú. v. EÚ C 102I, 24.3.2021, s. 1.

³ Akčný plán EÚ v oblasti drog na obdobie 2021 – 2025: Ú. v. EÚ C 272, 8.7.2021, s. 2.

⁴ 14114/23.

- c) Vychádzajúc z tohto rámca je nevyhnutné prijať účinné opatrenia, okrem iného aj opatrenia na boj proti organizovanej trestnej činnosti súvisiacej s drogami, a to v rámci spoločného úsilia členských štátov, inštitúcií a agentúr EÚ a na základe mnohostranného prístupu. Tieto závery sa zaoberajú aspektmi týchto opatrení, ktoré sa týkajú vzniku a šírenia zločineckých sietí ako rastúcej hrozby pre bezpečnosť a stabilitu v celej Európe, čo si vyžaduje silnú spoločnú a účinnú reakciu Európskej únie.
- d) V stratégii EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025 sa zdôraznila potreba „spolahlivejš[ieho] súbor[u] spravodajských informácií o organizovaných zločineckých skupinách, ktoré sa nachádzajú v centre zložitej spleti organizovaných zločineckých sietí“, a Europol a členské štáty sa vyzvali, aby „vypracováva[li] strategické a taktické prehľady o týchto skupinách, ktoré predstavujú väčšiu hrozbu pre bezpečnosť Európy, pričom by mali na tento účel okrem iného vypracúvať aj *ad hoc* správy, ktoré budú dopĺňať hodnotenie hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti EÚ (SOCTA)“.
- e) V súlade so stratégiou EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025 sa ďalej v záveroch Rady, ktorými sa stanovujú priority EÚ v boji proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti pre platformu EMPACT na roky 2022 až 2025⁵, prijala identifikácia a narušenie pôsobenia vysokorizikových zločineckých sietí (HRCN)⁶ pôsobiacich v EÚ ako nová priorita a ako jeden zo spoločných horizontálnych strategických cieľov, ktoré spájajú orgány presadzovania práva a justičné orgány členských štátov EÚ a ich medzinárodných partnerov (37 tretích krajín v roku 2023) s podporou inštitúcií, agentúr a orgánov EÚ.
- f) Jedným z dôležitých strategických cieľov v rámci priority HRCN je posilnenie súboru spravodajských informácií o najnebezpečnejších sieťach.
- g) Podľa plánu EÚ na boj proti obchodovaniu s drogami a organizovanej trestnej činnosti by sa osobitná pozornosť mala venovať tým sieťam, ktoré predstavujú najväčšiu hrozbu pre našu spoločnosť a verejnosť.
- h) Plán EÚ obsahuje okrem toho výzvu, aby Europol s podporou členských štátov vykonal na začiatku roka 2024 mapovanie s cieľom identifikovať zločinecké siete, ktoré predstavujú najväčšie hrozby, a to bez ohľadu na to, či pôsobia v krajinách EÚ alebo mimo nej.

⁵ 8665/21.

⁶ 14542/2/23 REV 2.

- i) V apríli 2024 Europol predložil svoju správu s názvom Dekódovanie najnebezpečnejších zločineckých sietí v EÚ, ktorá predstavuje kľúčový míľnik pre pochopenie dynamiky a komplexnosti najnebezpečnejších zločineckých sietí.
- j) Správa predstavuje dôležitý doplňujúci súbor spravodajských informácií k hodnoteniu EU SOCTA, pretože podrobnejšie analyzuje spôsobilosti a zámer kľúčových aktérov zodpovedných za tieto trestné činy a opisuje charakteristiky zločineckých sietí, ktoré predstavujú hlavnú hrozbu pre vnútornú bezpečnosť EÚ.
- k) Výsledkom správy Europolu je jedinečný súbor údajov, ktorý obsahuje podrobné údaje týkajúce sa 821 najnebezpečnejších zločineckých sietí s rozsiahlymi informáciami o ich aktivitách, štátnej príslušnosti ich členov a ich spôsobe práce, ako aj o tom, ako využívajú legálne obchodné štruktúry, o ich prepojeniach s inými zločineckými sieťami a vzťahoch s inými krajinami. Všetky tieto informácie sú k dispozícii v jednej centralizovanej databáze v rámci Europolu.
- l) Podľa správy Europolu tieto zločinecké siete vykazujú pozoruhodnú aktivitu pri prispôbovaní svojich zločineckých obchodných procesov, sú schopné kombinovať flexibilitu s vysokým stupňom odolnosti voči narušeniu zo strany orgánov presadzovania práva a využívať techniky prania špinavých peňazí, ako je ilegálne bankovníctvo, ktorými často spájajú nezákonné zisky so zákonnými aktívami spôsobmi, ktoré nezahŕňajú žiadne finančné transakcie.
- m) V správe sa podčiarkuje, že 86 % najnebezpečnejších zločineckých sietí využíva legálne obchodné štruktúry ako prostriedok na uľahčenie svojej trestnej činnosti, a to ako protiopatrenie na zabránenie odhaleniu alebo na účely prania špinavých peňazí. Zdôrazňuje sa, že väčšina najnebezpečnejších zločineckých sietí sa zameriava na jeden druh trestnej činnosti, pričom najvýznamnejšou oblasťou trestnej činnosti je obchodovanie s drogami.
- n) Najnebezpečnejšie zločinecké siete majú často veľmi dlhú životnosť (jedna tretina z nich pôsobí viac ako 10 rokov). V správe Europolu sa dospelo k záveru, že opatrenia v oblasti presadzovania práva by sa mali naďalej zameriavať na tieto siete, aj vtedy, keď ich orgány presadzovania práva už sledujú.

- o) Vzhľadom na to, že uvedená správa je prvou svojho druhu, zistili sa niektoré dôležité nedostatky v spravodajských informáciách. Po prvé, v prípade približne jednej pätiny uvedených sietí nebolo známe, či používajú násilie alebo korupciu. Po druhé, v prípade viac ako tretiny najnebezpečnejších zločineckých sietí neboli k dispozícii žiadne informácie o rozsahu ich príjmov z trestnej činnosti. Po tretie, existuje nedostatok spravodajských informácií, pokiaľ ide o pôvod strelných zbraní a výbušnín a siete, ktoré sa podieľajú na nezákonnom obchodovaní s nimi.
- p) Počas belgického predsedníctva sa uskutočnili výmeny názorov o mapovaní zločineckých sietí, ktoré predstavujú najväčšiu hrozbu pre spoločnosť, a to na neformálnom stretnutí, ako aj na formálnych zasadnutiach Stáleho výboru pre operačnú spoluprácu v oblasti vnútornej bezpečnosti (COSI).

Závery Rady

Všeobecné úvahy:

1. Opätovne potvrdzujúc záväzok bojovať proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti a uznávajúc pretrvávajúcu hrozbu, ktorú pre bezpečnosť, ochranu a prosperitu Európskej únie a jej občanov znamenajú najnebezpečnejšie zločinecké siete;
2. uznávajúc vyvíjajúci sa charakter a sofistikovanosť týchto sietí a zdôrazňujúc význam posilnenia spôsobilostí v oblasti zhromažďovania spravodajských informácií s cieľom zintenzívniť operačnú spoluprácu medzi členskými štátmi a agentúrami EÚ;
3. vítajúc cenné poznatky, závery a ponaučenia zo správy Europolu s názvom Dekódovanie najnebezpečnejších zločineckých sietí v EÚ a opätovne potvrdzujúc záväzok prijať komplexný a spravodajský prístup k boju proti organizovanej a závažnej trestnej činnosti – najmä vysokorizikovým zločineckým sieťam – prostredníctvom úzkej spolupráce medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi vrátane príslušných orgánov presadzovania práva v členských štátoch, justičných orgánov, inštitúcií, orgánov a agentúr EÚ v súlade s ich príslušnými mandátmi;
4. opätovne potvrdzujúc pridanú hodnotu a ústrednú úlohu Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT) ako nástroja riadeného členskými štátmi a podporovaného inštitúciami, orgánmi a agentúrami EÚ, ktorý využíva multidisciplinárny prístup na identifikáciu, stanovenie priorít a riešenie hrozieb, ktoré predstavuje závažná a organizovaná trestná činnosť;
5. vítajúc správu a následné opatrenia, ktoré sú ďalej opísané v týchto záveroch Rady, ako nevyhnutný doplnok k hodnoteniu EU SOCTA a cyklu EMPACT, ktoré sú motivované najmä skúmaním kriminálnych javov;

6. uznávajúc, že hrozba, ktorú predstavuje závažná organizovaná trestná činnosť, presahuje štátne hranice a vyžaduje si kolektívnu strategickú a operačnú reakciu zameranú na štruktúry ako celok, založenú na zlepšenej spolupráci prostredníctvom výmeny informácií, vykonávania spoločných vyšetrovaní a stíhania kľúčových členov najnebezpečnejších zločineckých sietí za aktívnej účasti členských štátov EÚ, Európskej prokuratúry (EPPO), iných agentúr EÚ a medzinárodných partnerov;
7. zdôrazňujúc, že ďalšie zlepšenie súboru spravodajských informácií o vysokorizikových zločineckých sieťach je nasledujúcim zásadným krokom k ďalšiemu posilneniu nášho prístupu zameraného na ich rozloženie;
8. v presvedčení, že je potrebné ďalej zabezpečovať účinnú reakciu na hrozbu, ktorú predstavujú najnebezpečnejšie zločinecké siete, a to prostredníctvom politických, strategických, taktických a operačných opatrení podľa potreby;
9. opätovne potvrdzujúc, že Europol bude naďalej podporovať a posilňovať opatrenia príslušných orgánov členských štátov a ich vzájomnú spoluprácu pri odhaľovaní závažnej a organizovanej trestnej činnosti, ktorá sa týka dvoch alebo viacerých členských štátov, ako aj pri jej predchádzaní a boji proti nej,

Rada vyzýva členské štáty, aby:

10. zabezpečili, aby ich orgány presadzovania práva spolupracovali s Europolom s cieľom ďalej využívať a analyzovať príslušné údaje o zločineckých sieťach, ktoré má Europol k dispozícii, s cieľom doplniť a v náležitom prípade integrovať svoje národné spravodajské pozície, pokiaľ ide o tieto zločinecké siete;
11. zabezpečili, aby ich orgány presadzovania práva mohli prostredníctvom platných pravidiel a postupov zdieľať príslušné informácie s orgánmi presadzovania práva iných členských štátov EÚ alebo tretími partnermi;
12. požiadali realizátorov, spolurealizátorov a lídrov, pokiaľ ide o opatrenia, a spolulídrov, pokiaľ ide o príslušné priority platformy EMPACT, aby ďalej využívali výsledky správy Europolu s cieľom prijať potrebné kroky na ďalšie zameranie opatrení platformy EMPACT na identifikované najnebezpečnejšie zločinecké siete;
13. požiadali svoje príslušné orgány, aby zohľadnili príslušné výsledky správy s cieľom ďalej usmerňovať prioritnú podporu zo strany Europolu prostredníctvom koncepcie HVT/OTF, spoločných vyšetrovacích tímov a cielených operačných opatrení platformy EMPACT;
14. viedli proaktívne a komplexné vyšetrovania týkajúce sa prioritných zločineckých sietí s cieľom zahrnúť všetky relevantné podporné činnosti týchto sietí a aby v relevantnom prípade kontaktovali Eurojust s cieľom uľahčiť včasné zapojenie príslušných justičných orgánov s cieľom ďalej podporovať vyšetrovanie a stíhanie kľúčových členov najnebezpečnejších zločineckých sietí;
15. požiadali svoje vnútroštátne orgány, aby ďalej investovali do finančných vyšetrovaní a posilnili ich, a to buď izolovane alebo súbežne s vyšetrovaniami zameranými na iné trestné činy, pričom by do tohto procesu v relevantných prípadoch zapojili Eurojust a iné zainteresované strany, s cieľom zabezpečiť účinné vymáhanie majetku z príjmov z trestnej činnosti – v súlade so smernicou (EÚ) 2024/1260 o vymáhaní a konfiškácii – a posilniť boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí;

16. ďalej rozvíjali svoje vnútroštátne metodiky skenovania a odhaľovania s cieľom komplexnejšie a presnejšie odhaľovať najnebezpečnejšie zločinecké siete pôsobiace v ich členskom štáte. V tejto súvislosti sa členské štáty vyzývajú, aby zvážili svoju účasť na vytváraní spoločnej metodiky diagnostiky organizovanej trestnej činnosti, ako sa už stanovilo v OAP-e na roky 2024 – 2025 v rámci priority platformy EMPACT HRCN. Táto metodika by sa mala v nadchádzajúcich rokoch ďalej rozvíjať, aby ju každý členský štát mohol uplatňovať flexibilne v súlade s vlastnou vnútroštátnou organizáciou, ale v konečnom dôsledku by mala stanoviť aj normy na uľahčenie porovnávania a mapovania hrozieb zločineckých sietí na úrovni EÚ;
17. posilnili iniciatívy v oblasti odbornej prípravy a budovania kapacít pre personál orgánov presadzovania práva a justičné orgány s cieľom posilniť ich spôsobilosti v oblasti odhaľovania, vyšetrovania, trestného stíhania a narúšania najnebezpečnejších zločineckých sietí, a to v relevantných prípadoch v úzkej spolupráci s CEPOL-om.

Rada vyzýva členské štáty a Europol, aby:

18. začlenili výsledok súčasného mapovania do hodnotenia EU SOCTA 2025 a zohľadnili ho pri vymedzovaní nových priorít ďalšieho cyklu EMPACT 2026 – 2029, pričom by sa najprv zamerali najmä na operačné akčné plány (plány OAP) platformy EMPACT na roky 2026 – 2027;
19. zmapovali najnebezpečnejšie zločinecké siete každé dva roky, pričom prvú správu by predložili v roku 2026, aby sa mohla zohľadniť v plánoch OAP platformy EMPACT na roky 2028 – 2029. Výsledky následnej správy by sa potom mali začleniť do hodnotenia EU SOCTA/strednodobého hodnotenia EU SOCTA a mali by byť podkladom pre dvojročné plány OAP platformy EMPACT. S cieľom minimalizovať pracovné zaťaženie a zabezpečiť aktuálny prehľad o najnebezpečnejších sieťach Europol sprístupní súčasný súbor údajov členským štátom a členské štáty budú mať možnosť priebežne aktualizovať svoje údaje podľa vlastného uváženia;

20. ďalej doladili – na základe získaných skúseností a v spolupráci s poradnou skupinou pre SOCTA – metodiku mapovania zhromažďovaním reprezentatívnejších údajov a aby ju opätovne prispôbovali na základe ukazovateľov hrozieb použitých na ďalšiu spoločnú analýzu;
21. spoločne sa dohodli – v kontexte a na účely budúcich kôl mapovania – na spoločnej pracovnej definícii najnebezpečnejších zločineckých sietí;
22. preskúmali, pri zohľadnení pokroku, ktorý členské štáty dosiahli pri ďalšom rozvoji svojich vnútroštátnych metodík, či je možné dospieť k správe, v ktorej možno hrozbu, ktorú predstavujú najnebezpečnejšie zločinecké siete, porovnať medzi príslušnými geografickými oblasťami v rámci EÚ;
23. spoločne odstránili nedostatky v spravodajských informáciách, ktoré odhalila súčasná správa a ktoré sa týkajú použitia násilia, rozsahu príjmov z trestnej činnosti a používania strelných zbraní. V oblasti používania strelných zbraní je potrebný ďalší pokrok, pokiaľ ide o úplné zriadenie národných kontaktných miest pre strelné zbrane, o rozvoj harmonizovaného zberu údajov o zaistení strelných zbraní na vnútroštátnej úrovni a pokiaľ ide o budúci príspevok údajov pre centrum EÚ pre strelné zbrane v Europol.

Rada vyzýva Komisiu, aby:

24. naďalej podporovala platformu EMPACT a jej operácie ako platformu riadenú členskými štátmi pre multidisciplinárny prístup k predchádzaniu závažnej a organizovanej trestnej činnosti a boju proti nej, a to aj poskytovaním primeraných možností financovania;
25. dosiahla ďalší pokrok v rokovaní o dohodách EÚ s krajinami Blízkeho východu a severnej Afriky a Južnej Ameriky, na ktoré ju už Rada splnomocnila, s cieľom zvýšiť možnosti výmeny osobných údajov s Europolom a Eurojustom.

Rada ďalej vyzýva Europol, aby:

26. sprístupnil súčasný súbor údajov o zločineckých sieťach členským štátom v jednej aplikácii alebo jednej databáze s cieľom umožniť členským štátom priebežne aktualizovať ich vlastné údaje a aby túto aplikáciu zaviedol v priebehu roka 2025, pričom zabezpečí, že členské štáty budú mať priamy prístup len k svojim vlastným údajom;
27. uverejnil do konca roka 2024 osobitnú správu o tom, ako najnebezpečnejšie zločinecké siete využívajú legálne obchodné štruktúry. Táto správa bude takisto podkladom pre ďalší postup, pokiaľ ide o význam ďalšieho využívania administratívneho prístupu ako dôležitého protipatrenia v našom boji proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti;
28. uverejnil do konca roka 2024 osobitnú správu, ktorá umožní hlbšie porozumieť prepojeniu medzi trestnou činnosťou a terorizmom a spôsobom, akými sú siete organizovanej trestnej činnosti prepojené s teroristickými aktivitami.

Rada vyzýva členské štáty a Európsku komisiu, aby:

29. naďalej vyvíjali úsilie s cieľom bojovať proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti a podporovať narúšanie prenikania trestnej činnosti do legálneho hospodárstva, a to prostredníctvom administratívnych opatrení pomocou „administratívneho prístupu“, a aby zintenzívnili úsilie o predchádzanie trestnej činnosti, najmä náboru detí a mladých ľudí organizovanými zločineckými skupinami, a to aj podporou súvisiacej práce príslušných orgánov na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni.